

PINTÉR LAJOS

Két séner

SCHÉNER MIHÁLY AJÁNDÉKA

A hetvenöt esztendőős, mostanra Kossuth-díjas Schéner Mihály nem tudom, hogyan indult, hogyan érkezett a festészetbe. Nem tudom, kik voltak mesterei, és festészetben, grafikában társai.

Bármely lexikoncikkből megtudhatnám, de inkább ösztöneim alapján szeretném mindezt megfogalmazni.

Schéner Mihály például Nagy Lászlóval és Juhász Ferencel, a két költővel érkezett. Nagy László vallomásaiból tudhatjuk, hogy mennyire szerette festőnket. Juhász Ferenc pedig époszi bevezetőkkkel nyitja meg tárlatait, mely époszi sorokkal én versenyre kelni nem akarok. Az Ő láng körmondatai mellé jöjjenek inkább az én tervezett jég tőmondataim.

Tehát a művészetben testvérei Ők: a bicebócán ballagó Nagy László, aki versében, a Gyöngyszoknyában, elmondotta, hogy az ötvenes évek: jégveréses évek. És újra odalett az emberek vetése.

Másik oldalt pedig karolja, úgy érkeznek, az époszt teremtő Juhász Ferenc. Aki juhász is, tényleg juhász, ül fekete pulikutyája mellett, és óvná, védené, egybeterelné az ő forradalmas Dózsa-népét.

És a festészetben? Biztosan Kondor, az örök kísérletező. Aki művészetében ősi, mint egy barlangrajz, s modern, mint egy atomkatasztrófa.

És bízom benne, testvére, vére Tóth Menyhért is, aki rátette éltét a fehérre. Annak színadta lehetőségére, a fehér-szín parancsolta erkölcsére. Bice-bóca Ő is: Nagy Lászlóval egymás járását segítve elballagtak szépen, lassan a halhatatlanságba.

Ez a föld véráztatta föld, istenverte föld. De mindig volt szántóvető, aki a csataterék letaposott földjén újrakezdje. Volt Erdély, de volt hozzá Bethlen Gábor. Volt Trianon, de fájdalma fölött volt Adynk és Móriczunk. Volt két világháborúnk között operettes, szivárványos örömmünnap, de volt Kodályunk, kontrapunkt, ellenpont, reménység. Volt a második világégés és 56, de volt Bibó, és bibói tisztánlátás. Volt millió mondat a zsarnokság nevében, de volt egyetlen illyési mondat a zsarnokság ellen. Van hát remény!

Reményt adó Schéner Mihály festészete is. Szent István-sorozata, Velence-sorozata, virág-sorozata, cipő-univerzuma. Mostani éveink ellenpontja. Mely évek parancsolón kiáltanak ránk: zabálj, rombolj, felejts, fogyassz! Ő pedig,

Miska bátyánk festészetével, művészetével ezt parancsolja: alkoss, teremts, emlékezz, véd magad!

Ebből a kusza századvégből én az Ő parancsolatát, mint nehéz, vizes zsákot veszem vállamra, és mint puttonyt, mint mázsás terhet, mint ajándékot, ezt cipelem át a XXI. századba.

Nekem ez volt az Ő ajándéka.

FESTETTE SCHÉNER MIHÁLY

Kap az ember ajándékot váratlanul is. S ajándék az is, ami olyannyira képlekeny, olyannyira elvont, anyagszerűen ki sem fejezhető. Ez a váratlan ajándék számomra a hetvenhatodik életévemben járó, örökifjú festőművész Schéner Mihály barátsága.

Azzal kezdődött, hogy pár évvel ezelőtt rajzait választottam megjelenő kötetem címlapjára. Egy súlyemelő bohócot. Egy rajz-sort. Súlyemelő bohóc. Bohóc-sipkáján virággal. Később a súlyt fölemeli, de a virág lehull sipkájáról. Üzenetet éreztem e rajzokban: hogy mi vagyunk azok, a világ súlyemelő bohócái.

Schéner Mihály ezt követően eljött, és beszélt könyvem premierjén. A Kálaka együttes zenélt, a bemutató kapcsán pedig egymás fény- és bűvkörébe kerültek ők is, a nyolcvan felé bandukoló, de egyenes derekúak: Schéner és Vekerdi László.

Később két verset is írtam képeiről, képei kapcsán. Egyet Szent István sorozatához, egyet pedig cipő sorozatához. Hiszen lefestette az én cipőimet is, kertész cipőmet, a szakadtat, és egyetemi éveim bakancsát, a hétmérföldet lépőt.

Kapcsolatunk akkor vált legendásan széppé, mikor Miska bátyám kigondolta, hogy Budapest és Békéscsaba között ingázván, hisz e két városban kétlaki életet él ő, én félúton, Kecskeméten épp útba esem.

Egy napon váratlanul megszördült a telefon, ő jelentkezett, és javasolta, találkozzunk a város határában lévő benzinkútnál, ott fog átrobogni.

A megbeszélte időpontban találkoztunk. Ismerőse, aki autón fuvarozta, készséggel kipakolta a fűre a Mester legújabb képeit: álltunk, tanakodtunk a legújabb festmények fölött. Schénernek akkor jelent meg új könyve is, lehajoltam eléje, hogy – más lehetőség nem lévén – a hátamon dedikálja számomra az albumot.

A benzinkutas is előkerült. Kiderült, hogy távoli ismerős. Elmondta, hogy nem ilyen találkozókhöz van szokva, nem ilyen gyönyörű benzinkúti tárlatokhoz! Hanem mihez? – kérdeztem. Ahhoz, hogy fekete Mercedesek érkeznek sorra. Ha sok fekete, elsötétített üvegű Mercedes áll a benzinkút parkoló-

jában, akkor már érzi, hogy baj lesz. Rövidesen lecsap a kommandó, autók mellett megbilincselten fekszenek az alkuszok, s kezdődik a gyönyörű autók tételes szétszerelése. Hát efféle randevúkhöz van ő szokva, felelte.

Mi meg csak állunk a parkolóban, Schénerrel lapogatjuk egymást, rég látott ismerősök, új és új képei kerülnek elő a csomagtartóból, teszi őket a fűre, állunk fölöttük. S mikor mindent visszapakolunk, mikor a festővel már elrobogott az autó, s végignézek magamon, akkor látom, a frissen festett, még nem száraz képektől tetőtől talpig (nadrágom, kabátom nagy foltokkal ékeskedőn) festékes vagyok. Díszik rajtam a piros, sárga, a zöld. De ki nem mosnám. Le nem sikálnám!

Mutatom mindenkinek büszkén magamon a festék száradó foltjait, s mondom dicsekvőn: festette Schéner Mihály!

